

נצח ישראל פרק ה (3) / מקורות נוספים

1. יומא (נד).

רב יהודה רמי: כתיב (מלכים א ח-ה) "ויראו ראשי הברדים" וכתיב (מלכים א ח-ה) "ולא יראו החוצה" הא כיצד? נראין ואין נראין. תניא גמי הכי: "ויראו ראשי הברדים" יכול לא יהו זיין ממקומן? תלמוד לומר "ויראו ראשי הברדים". יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין? תלמוד לומר: "ולא יראו החוצה". הא כיצד? דוחקין וכולטין ויוצאין בפרוכת, ונראין כשני דדי אשה שנא' (שיר השירים א-ג) "צרור המור דודי לי, בין שדי ילין". אמר רב קמינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל- מגללין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן: ראו חיבתכם לפני המקום כחיבת זכר ונקבה.

2. עין אי"ה (ברכות א', עמ' 30)

ובלעם הרשע הוא דמות הדעת המשולל מתכלית מוסרי, כי אם כולו פונה להרע, הוא בהיותו יודע ומשקיף על המציאות כולו, ויודע גם כן ההכנות שיש בו להרע, השתדל להרחיב העניינים הרעים, וזהו לכוון אותה שעה שהקב"ה כועס בה. אמנם אם היה אז מצב ישראל לפי הדרך הרגיל, אז היה יכול להשתמש בחכמתו להשחית מאד, אבל הנהגת דור המדבר שהיתה באור פני מלך עליון ית', בניסים ונפלאות וגילוי שכינה, לא היה יכול להשתמש בכוחות הרע שבמציאות להרע להם. על כן בקש דרכים רחוקים להשחית תחילה המצב המוסרי, ע"י בנות מואב.

3. מידות הרא"ה (אמונה)

האמונה האלוקית הגדולה אשר בלב ישראל, אין לה ערך ולא דוגמה ולא משל, ואפילו האפיקורסות הישראלית היא מלאה אמונה וקדושה, הרבה יותר מכל האמונות של כל הגויים כולם. ואע"פ שהיא מבטאת דברים של קלות-ראש ושל כפירה, בתוכיות הנשמה יש אור-אלוקים של דבקות ושל צימאון לאלוקים חיים, אל אלוקי ישראל, עד לכדי מסירות-נפש. "וירח את ריח בגדיו, אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, כגון יקים איש צרורות ויוסי משותא", שהראו את הצפון בלבכם במסירות-נפש נפלאה, ומה שהיה בסוף היה גם כן בתחילה, אלא שכיסה אותו הזוהמא החיצונה, שבאה מהשפעתם המסואבה של הגויים, "אשר לא ידעו את ד' ובשמו לא קראו, אשר אכלו את יעקב ואת נווהו השמו, לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא, וישראל שבט נחלתו ד' צבאות שמו".

4. עין אי"ה (ברכות א', עמ' 96)

כלל הדבר של סיפור אחר מימתן של ת"ח, הוא לתלות דברי חשד, שבאו דינים והלכות שקבעו, לא מצד עומק הבנתם במשפטי התורה או קבלתם האמיתית, כי אם מפני סיבות של נטיות רצון פרטיות חלילה. שאף ע"פ שאם היה כדברי המעוררים והנוגפים הללו, אין זה פוטר אותנו כלל מהחובה של קיום דבריהם...כיון שנקבעה ההלכה- זאת היא תורה שלימה, ואוי לו להורסה ומרפה ידי מחזיקי עין החיים, לקיים באהבה וחרדת קודש כל מיילי דרבנן וכל דקדוקי סופרים...והמקור היחידי לשאוב דעת ויראת ד', איננו כי אם מקור חיים תורת החכמים, כאשר ביארו ופרשו דברי תורה והרחיבו אורחות חיים בדעת ויראת ד', על כן המייחס להם דברים מפני נטיות חלילה- הוא מחליש הכרת ערך רוממות הכבוד הראוי לחכמים ודבריהם, שייביא הפסד מוסרי מיד, וחלישות מעשי גם כן ברבות הימים...ומה גדול מאד בעונינו מחץ דורנו, ממספר אחר מימתן של ת"ח שהתרבו בדור אחרון. יצר לבב זונה יטהר השם ית' ויראה את עמו בישועתו, להכיר מעלת כבודן של אבות התעודה, כמו שכתוב "אכול דבש הרבות לא טוב, וחקר כבודם כבוד".